

2. Shkurenko O. Integration of Sustainable Development and Business Development as a Dominant Basis of the Circular Economy Model: Theoretical Aspect. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism, 2021. - № 13, 152-165. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2021-13-16>.

Т.С. КУЧМІЙОВА
О.В. БРАШАВЕЦЬКА

Миколаївський національний аграрний університет

УПРАВЛІННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЮ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У кризових умовах сучасної української історії саме на плечах звичайного народу відроджується економіка держави та добробут нації. Тепер аграрним підприємствам украї важливо зберегти потенціал розвитку, сформувати ресурси для відновлення пошкодженого війною майна. Важливим для суб'єктів господарювання є використання власних джерел фінансування господарської діяльності та підвищення її ефективності на основі технологізації процесів управління.

Ослаблена агресією російської федерації економіка України потребуватиме значних фінансових ресурсів на відновлення. Аграрна галузь, як і більшість вітчизняної економіки, не достатньо освоїла механізм страхового захисту. Поодинокі випадки, з врахуванням форс-мажорних військових обставин, швидше не матимуть суттєвого впливу на підтримку бізнесу.

Сучасні підприємства потребують такого організаційно-економічного механізму управління амортизаційною політикою, який забезпечить їх прибутковість та конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Тому, виникає необхідність в удосконаленні зазначеного механізму управління для швидкої адаптації суб'єкту господарювання до жорстких умов ринкової економіки. У таких умовах підприємствам варто готуватися до відновлення потенціалу шляхом формування також власних ресурсів. Одним із механізмів такого формування є перегляд облікової політики підприємства в частині запровадження прискореної амортизації їх необоротних активів [1].

Через синхронність між колообігом основних фондів та формуванням амортизаційного фонду, амортизаційні відрахування є ключовими серед джерел самофінансування. Вони можуть бути фінансовою базою самостійності підприємств у відтворенні основних фондів через неохочість до кон'юнктурних коливань, які пов'язані з результатом господарської діяльності.

Кожне підприємство формує амортизаційні відрахування – витрати підприємства, нараховані на виробничі необоротні активи, які охоплюють у собівартість продукції, робіт, послуг. Саме за умовою відшкодування вартості зношеної частини основних фондів це і робиться, а потім накопичується у спеціальному амортизаційному фонді, що слугує відновленню основних засобів.

Рекомендації щодо перегляду амортизаційної політики, запровадження методу прискореної амортизації містяться в П(С)БО 7 «Основні засоби». Зокрема, п. 24 та п. 28 П(С)БО 7 «Основні засоби» передбачено, що метод амортизації об'єкта основних засобів переглядається з урахуванням:

- очікуваного способу одержання економічних вигод від його використання;

- його потужності або продуктивності;

- фізичного та морального зносу, що передбачається;

- правових або інших обмежень щодо строків його використання та інших факторів.

При цьому нарахування амортизації за новим методом починається з місяця, наступного за місяцем прийняття рішення про зміну методу амортизації [2].

Запровадження в Україні Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 64/2022 та Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 2102-IX з 24 лютого 2022 року воєнного стану слугує підставою для перегляду підприємствами облікової політики в частині зміни методу нарахування амортизації на основні засоби [3].

За таких умов підприємство має підстави для перегляду амортизаційних відрахувань і перехід на прискорений метод нарахування амортизації згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби».

Збільшення амортизаційних відрахувань, окрім формування внаслідок прибутку власних ресурсів на відновлення майна, вирішуватиме ще одну важливу проблему середнього аграрного

бізнесу. Проблему його штучної надприбутковості, яка пов'язана зокрема із заниженням статті витрат «Амортизаційні відрахування» в собівартості продукції. Попри наявність нормативної бази, підприємства не здійснюють переоцінку основних засобів до рівня ринкової вартості в цілях бухгалтерського обліку.

Штучна надприбутковість у фінансові та статистичній звітності малих та середніх агропідприємств заважає Раді ГС «АСУ», Міністерству аграрної політики та продовольства України та Національній академії аграрних наук України проводити протекціоністські податкові преференції, обґрунтувати дієву бюджетну підтримку [4].

Обліково-аналітична система на підприємстві повинна виконувати облікову, аналітичну, контрольну та діагностичну функції з метою прийняття управлінських рішень на всіх рівнях управління. В основі моделі обліково-аналітичної системи, яка забезпечує амортизаційну політику підприємства на мікрорівні лежить системний підхід, який дає можливість розглядати підприємство як складний об'єкт, що складається із декількох підсистем. Дана модель здатна ефективно функціонувати тільки за певних умов: системності, комплексності, динаміки та порівняльності даних з урахуванням галузевої специфіки суб'єкта господарювання. В такій моделі результатом буде виступати позитивна динаміка амортизаційних відрахувань, реальна відтворювальна збалансованість, ефективне використання податкового потенціалу амортизуємо власності.

Ефективна амортизаційна політика є основою відтворювальних процесів на підприємстві. Своєю чергою розробка ефективної амортизаційна політика вимагає від підприємства розробки ряду процедур із її планування, організації, мотивації та контролю, які, в першу чергу, спрямовані на забезпечення процесів її розробки, реалізації та моніторингу.

Основними вимогами при побудові системи інформаційно-аналітичного забезпечення механізму управління амортизаційною політикою підприємства є: дотримання чинного законодавства; вертикальна координація управління процесами підвищення рівня ефективності амортизаційної політики; забезпечення точності й передбачуваності показників та індикаторів. При цьому процеси підвищення рівня ефективності амортизаційної політики мають оцінюватися за допомогою системи моніторингу фактичних показників у порівнянні з нормативними та тогорічними.

Література

1. Кафка С. М. Зміст і призначення амортизації основних засобів. Економічний аналіз: зб. наук. праць. ТНЕУ. Тернопіль. 2017. Том 27. № 1. С. 270-279.
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. П(С)БО 7 «Основні засоби», затверджене МФУ України від 27 квітня 2000 року № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>
4. Чуніхіна Т. С., Горлушко А. М. Відтворення основних засобів та терміну корисного використання в межах стратегії розвитку підприємств. Наук. вісник Уж. нац. унів. Серія: Міжн. екон. і віднос. та світ. госп.. 2018. 19 (1), С. 79-83.

К.Л. ЛАРІОНОВА

О. ХМИЗ

Хмельницький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Банки є центральними ланками в системі господарських відносин, а планомірний розвиток їх діяльності – необхідна умова ефективного функціонування вітчизняної економіки. Важливу роль у ресурсному забезпеченні розширеного відтворення та стійкого економічного зростання відіграє банківське кредитування. Однак ситуація, що склалася в економіці у зв'язку з військовим станом, призвела до значного впливу коштів з банківських установ та погіршення якості кредитних портфелів. У зв'язку з цим питання організації ефективної кредитної діяльності набули особливої актуальності та значимості в сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки.

З перших днів війни уряд та Національний банк України докладають максимум зусиль, щоб стимулювати вітчизняні банки до кредитування реального сектору економіки в цих складних умовах, для того щоб підприємства змогли відновити й модернізувати виробництво, адаптувавши його до нових умов. Зокрема, спрощено доступ бізнесу до дешевих кредитів, розширено дію пільгових